

Asia: VM/1229/00.01.00.01/2017

Avoimen hallinnon 4. toimintaohjelman luonnos 2019-2023

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Celian lausunto 14.8.2019

Saavutettavan julkaisemisen asiantuntija Celia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi Avoimen hallinnon 4. toimintaohjelmasta 2019-2023. Toimintaohjelmaluonnos on osallisuutta korostavasti ja asiantuntevasti laadittu. On erityisen kiitettävää, että tulevassa ohjelmassa jatketaan valtionhallinnon työtä ymmärrettävyyden eteen sekä kiinnitetään huomio selkokielen lisääntyneeseen tarpeeseen.

Avoimuuden toteutumiseksi verkossa olisi ensiarvoista korostaa luonnosta voimakkaammin saavutettavuutta ja tarjota siihen virkamiehille tukimateriaalia, jotta voidaan tukea uutta saavutettavuutta koskevaa lakia (laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019) ja varmistaa myös vammaisten henkilöiden mahdollisuuden tiedonsaantiin ja osallisuuteen.

Lainsäädännön minimivaatimukset, WCAG 2.1 AA, varmistavat teknistä saavutettavuutta, mutta lain henki korostaa ymmärrettävyyttä ja toimenpiteet hyvästä virkakielestä, selkokielen osaamisen nostamisesta ja visualisoinnista tukevat lain henkeä.

Saavutettavuudessa tärkeää on korostaa erityisesti julkishallinnon verkkopalveluiden sisältöjen selkeyttä ja ymmärrettävyyttä sekä kognitiivista saavutettavuutta, jotta tuloksena on erilaisille käyttäjille yhdenvertainen pääsy tietoon.

Celia pitää toimintaohjelmaa tärkeänä ja esittää siihen pyydettyinä seuraavat kommentit:

Kohtaan: III Kansallinen toimintaohjelma 2017-2019:

”Kesäkuussa 2018 julkaistiin sivusto www.saavutettavasti.fi. Saavutettavasti.fi -sivusto on suunnattu julkisen sektorin viestijöille ja muille, jotka tekevät tai suunnittelevat verkkopalvelujen sisältöjä.”

Lisäysehdotus: Sivustoa ylläpitää opetus- ja kulttuuriministeriön alainen Celia, joka on saavutettavan julkaisemisen asiantuntija.

Kohtaan Sitoumus 1. Kestävä avoimuus (toimenpidetaulukko, s. 11-13):

Ymmärrettävyys - Selkokielen osaamisen tason nostaminen hallinnossa

”Selkeän kielen taidon lisäksi on tärkeää, että hallinnossa on myös nykyistä laajemmin tietoa ja osaamista selkokielestä. Toteutetaan e-kurssi selkokielestä. Laaditaan kurssia tukevaa markkinointimateriaalia, joka toimii samalla johdantona selkokieleen.”

Lisäysehdotus: Mitataan kyselytutkimuksella, kuinka monella valtionhallinnon organisaatiolla on organisaation tai sen keskeisten palveluiden selkokielineen esittely tai ohjeet verkkosivuillaan.

Avoimuus - Sitoutumisen vahvistaminen:

”Päivitetään avoimen hallinnon tukipaketti. Päivityksessä lisätään ja kehitetään materiaalia erityisesti seuraavilta osa-alueilta 1) nuorten osallisuuden mahdollistaminen ja tukeminen 2) kieliryhmien huomioiminen hallinnon avoimuuden edistämiseksi ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämisessä 3) tasa-arvonäkökulma.”

Lisäysehdotus: 4) saavutettavuus, toteutetaan yhteistyössä Celian ja muiden saavutettavuustahojen kanssa

Viestintä - Hyvien käytäntöjen jakaminen:

”Kerätään ja nostetaan entistä paremmin näkyville kotimaisia ja kansainvälisiä hyviä käytäntöjä ja työkaluja avoimen hallinnon edistämiseksi.

Yksi tärkeä osa-alue hyvien esimerkkien jakamisessa on tiedon löydettävyys ja saavutettavuus esimerkiksi nettisivujen kautta.”

Muutosehdotus: Yksi tärkeä osa-alue hyvien esimerkkien jakamisessa on tiedon löydettävyys ja saavutettavuuslainsäädännön (306/2019) tarkoittama saavutettavuus esimerkiksi nettisivujen kautta.

Lisäsehdotukset toimenpidetaulukkoon:

Ymmärrettävyys – Virkamiesten saavutettavuusosaamisen lisääminen

Varmistetaan, että julkishallinnon saavutettavuusosaaminen lisääntyy ja julkisissa verkkopalveluissa ymmärrettävä ja selkeä sisältö nousevat esille. Toteutetaan yhteistyössä Celian kanssa lyhyt kurssi e-oppivaan saavutettavuuden ja selkeän sisällön yhteydestä.

Ryömä Marketta
Celia